

سرمایه‌گذاری خارجی و فرصت‌های پیش‌رو

مسعود گلشیرازی

رئیس کمیسیون سرمایه‌گذاری و تامین مالی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

دستیابی به رشد اقتصادی در کشور، با تجهیز و تخصیص بهینه منابع سرمایه‌گذاری در اقتصاد ملی امکان‌پذیر است و برای رسیدن به این هدف، بازارهای مالی گسترده و عمیق به‌ویژه بازار سرمایه کارآمد ضروری است و با توجه به اینکه یکی از راه‌های توسعه بازار سرمایه استفاده از توان سرمایه‌گذاری خارجی در سید مالی است؛ بنابراین لازم است با برنامه‌ریزی و عملکرد صحیح این بازار به رشد و توسعه اقتصاد پایدار کشور نائل آمد.

سرمایه‌گذاری خارجی در سید مالی دارای ویژگی‌هایی است که آن را از سایر انواع سرمایه‌گذاری خارجی متمایز می‌کند. مهم‌ترین ویژگی این نوع از سرمایه‌گذاری خارجی، فرار بودن آن است؛ به عبارت دیگر، سرمایه‌گذار خارجی در صورت نبود قوانین و مقررات مناسب در هر لحظه قادر است با فروش سهام یا اوراق بهادار، سرمایه‌اش را به کشور خود یا کشور ثالث منتقل کند. اما از سوی دیگر منافع حاصل از سرمایه‌گذاری خارجی در بورس اوراق بهادار آن قدر وسیع است که نمی‌توان از آن چشم‌پوشی کرد.

بهبود کارایی بازار، افزایش نقدینگی بازار، بهبود زیرساخت‌های بازار، افزایش عمق بازار، افزایش قیمت سهام و بهبود ساز و کارهای قیمت‌گذاری اوراق بهادار و ایجاد فضای رقابتی سالم از جمله منافع است که می‌توان به آن اشاره کرد. به این ترتیب به تدریج با ایجاد تمایل برای سرمایه‌گذاران داخلی برای موار د فوق، فعالیت‌های تولیدی و مولد رونق می‌گیرد و ایجاد اشتغال، بهبود شاخص‌های اقتصادی و رفاه بیشتر مردم حاصل می‌شود؛ ضمن آن که با جذاب‌تر شدن بازار سرمایه داخلی، از فرار سرمایه‌ها به خارج از کشور یا انتقال آنها به بخش‌های غیرمولد نیز جلوگیری می‌شود.

از دیگر منافع این مهم، کمک به اجرای بهتر سیاست‌های کلان اقتصادی دولت است؛ از جمله این سیاست‌ها می‌توان به خصوصی‌سازی، مهار تورم و نقدینگی، تولید و اشتغال اشاره کرد. اما از سوی دیگر و با وجود منافع ذکر شده، سرمایه‌گذاری خارجی در بورس آن هم به دلیل ویژگی‌های خاص علاوه بر منافع زیاد، دارای خطرات یا تهدیدهای بالقوه‌ای است که بی‌توجهی به آنها می‌تواند زیان‌های جبران‌ناپذیری به همراه داشته باشد؛ چرا که سرمایه‌گذاری خارجی در اوراق بهادار، بسیار فرار بوده و از حساسیت بالایی نسبت به تغییرات

و بحران‌های داخلی و بین‌المللی برخوردار است؛ بنابراین می‌تواند به افزایش نوسانات و ناپایداری بازار سهام منجر شود. به عبارت دیگر، سرمایه‌گذار خارجی در صورت نبود قوانین و مقررات مناسب در هر لحظه می‌تواند سرمایه‌اش را به کشور خود یا کشور ثالث منتقل و در نتیجه وضعیت اقتصادی کشور را متاثر کند؛ از طرفی خطر گسترده‌تر شدن دامنه رفتار مخرب سرمایه‌گذاران خارجی به دلیل دنباله‌روی سرمایه‌گذاران داخلی نیز قابل بحث است.

سرمایه‌گذاری خارجی در سید مالی، شکلی از تامین مالی است که اختصاص به بخش یا شرکت خاصی ندارد و هم شرکت‌های داخلی و هم شرکت‌های خارجی می‌توانند از آن استفاده کنند. گاهی سرمایه‌گذاری خارجی در سید مالی می‌تواند به وسیله افزایش میزان منابع مالی شرکت‌های داخلی، شرایط رقابتی تری را برای آنها فراهم کند و موجبات حضور قدرتمندانه آنان را در عرصه بازارهای بین‌المللی فراهم آورد.

البته برخی شکل‌های سرمایه‌گذاری خارجی در سید مالی مانند سرمایه اولیه، انتشار اولیه سهام در بازارهای داخلی و بین‌المللی سرمایه و انتشار اوراق قرضه شرکتی، ممکن است نقش مستقیم و ارزشمندی در تامین مالی سرمایه‌گذاری ایفا کنند.

دیگر اشکال سرمایه‌گذاری خارجی در سید مالی همچون خرید اوراق بهادار و بیشتر انواع اوراق قرضه دولتی و ابزارهای مشتق، در بازارهای دست دوم داخلی توسط سرمایه‌گذاران خارجی، بر میزان ثروت داخلی و جذب هر چه بیشتر سرمایه، تاثیرگذار هستند و از این طریق به توسعه و رشد بازار سهام و در نتیجه کارایی بهینه آن و به رشد اقتصادی می‌انجامند. با عنایت به توضیحات بالا و تاکید بر لزوم نظارت دقیق بر فعالیت‌های بازار سرمایه و جلوگیری از تهدیدات بالقوه ذکر شده، آنچه می‌توان استنباط کرد اینست که لازم است همگام با قوانین بازار سرمایه و قانون حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی، شرایط حضور سرمایه‌گذاران خارجی در اقتصاد کشور تسهیل شود و بیشتر مورد توجه قرار گیرد؛ به عنوان مثال با توجه به نوسانات ارزی اخیر از یک طرف و نبود ابزار هجینگ ریال به سایر ارزها در بازار مالی کشور از طرف دیگر لازم است به عنوان مقدمه توسعه جذب سرمایه‌گذاری خارجی در اقسام مختلف و از جمله بازار سهام مورد توجه قرار گیرد. امید است پیشنهادهای ارائه شده منتج به راه‌اندازی ساز و کار جبران این نقیصه شود.